

Tietoisku: Sekavasta selkeäksi – vinkkejä kognitiivisesti saavutettavaan verkkoviestintään

Kansainvälinen saavutettavuuspäivä

Global Accessibility Awareness Day

19.5.2022

Tervetuloa tietoiskuun!

- Tietoisku perustuu Selkeästi meille -hankkeessa tehtyihin havaintoihin.
- Tietoisku tallennetaan.
- Pidä mikrofoni ja kamera kiinni.
- Voit esittää kysymyksiä keskustelussa. Keräämme kysymykset ja vastaamme niihin somessa.
- Lähetämme osallistujille materiaalin ja lyhyen palautekyselyn.

Sekavasta selkeäksi -tietoisku

- Tietoisku tarjoaa vinkkejä siihen, miten pienilläkin asioilla voi vaikuttaa verkkopalvelujen helppokäyttöisyyteen ja ymmärrettävyyteen.
- Tietoiskussa kerrotaan myös siitä, mitä ottaa huomioon selkeässä someviestinnässä.
- Hankkeen saavutettavuustestaaja kertoo, miten nämä vinkit auttavat häntä ja samalla meitä kaikkia käyttämään nettiä helpommin.
- Saavutettavaa viestintää meille kaikille!

**Selkeästi
meille**

Selkeästi meille -hanke

- Kehitysvammatuki 57 ry:n ja Kehitysvammaliiton yhteinen valtakunnallinen kehittämishanke.
- Hanke toimii vuosina 2020-2022.
- Hanke edistää kognitiivista saavutettavuutta, kun se
 - kehittää kognitiivisen saavutettavuuden arviointikriteeristöä
 - arvioi verkkopalvelujen kognitiivista saavutettavuutta
 - tukee kehitysvammaisia ihmisiä vaikuttamaan verkkopalvelujen saavutettavuuteen.
- Verkkosivut www.selkeästimeille.fi.

Yleistä saavutettavuudesta

- Saavutettavuus on verkkomaailman esteettömyyttä.
- Saavutettavaa verkkopalvelua on mahdollisimman monen ihmisen helppo käyttää.
- Saavutettavuus liittyy siihen, että
 - verkkoon tuotettu sisältö on selkeää ja ymmärrettävää
 - verkkoa on helppo käyttää
 - tieto löytyy helposti ja nopeasti.
- Saavutettavuuteen liittyvät lain vaatimukset.

**Selkeästi
meille**

Kognitiivinen saavutettavuus

Vinkkejä verkkopalvelujen helppokäyttöisyyteen ja ymmärrettävyyteen.

Mikä nettisivustolla ärsyttää?

"Häiritsee paljon, jos sivun kirjoitus on muutettu, siitä mihin on tottunut."

"Ottaa paljon päähän, jos kuvat eivät tue ja kerro samaa tarinaa kirjoitusten kanssa."

"Ärsyttävää on, kun tietoa ei löydä heti."

"Jos netissä on fontti liian pientä tai kirjoitusta on liian paljon niin se ärsyttää. Ärsyttää, jos kirjoituksen seassa on muita kieliä. Se ottaa päähän, jos se on kirjoitettu kapulakielellä."

- Selkeästi meille -hankkeen saavutettavuustestaajat

Mitä ottaa huomioon, kun tekee tai tilaa verkkopalvelun

- Ymmärrettävyys on hyvä ottaa huomioon jo suunnitteluvaiheessa.
- Asiat tutuissa paikoissa
- Tutut ikonit ja painikkeet, joissa teksti
- Käyttäjää auttava, yksinkertainen hakukone
- Erottavat linkit
- Testaaminen käyttäjillä
- Eli: tuttuus, selkeys, yksinkertaisuus, selittäminen

Mitä ottaa huomioon, kun tekee sisältöä verkkopalveluun

- Selkeä kieli, kappalejaot, ei liian pitkiä tekstejä
- Kuvat kertovat tekstin kanssa samaa asiaa
- Ymmärrettävät linkit, ei esimerkiksi yksittäisiä sanoja keskeltä tekstiä
- Toisiinsa liittyvät asiat lähelle toisiaan, ei odoteta muistamista
- Testaaminen käyttäjillä

Mitä ottaa huomioon, kun tekee sisältöä sosiaaliseen mediaan

- Saavutettavuuteen liittyvät asiat koskevat myös sosiaalista mediaa
- Muista kontrastit, kun käytät valmiita elementtejä
- Huomioi, että teksti korostuu videosta. Lisää tarvittaessa tekstireunukset.
- Rivitä teksti vasemmalta, sitä on helpompi lukea kuin esimerkiksi keskitettyä tekstiä.
- Käytä kuvia, jotka on helposti hahmotettavia ja ymmärrettäviä.

**Selkeästi
meille**

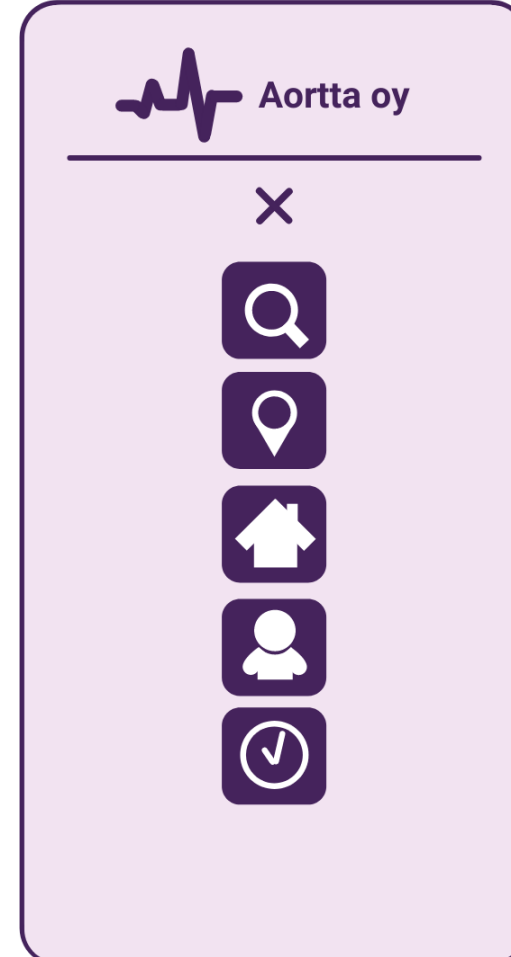
Mitä nämä kuvakkeet tarkoittavat?

**Selkeästi
meille**

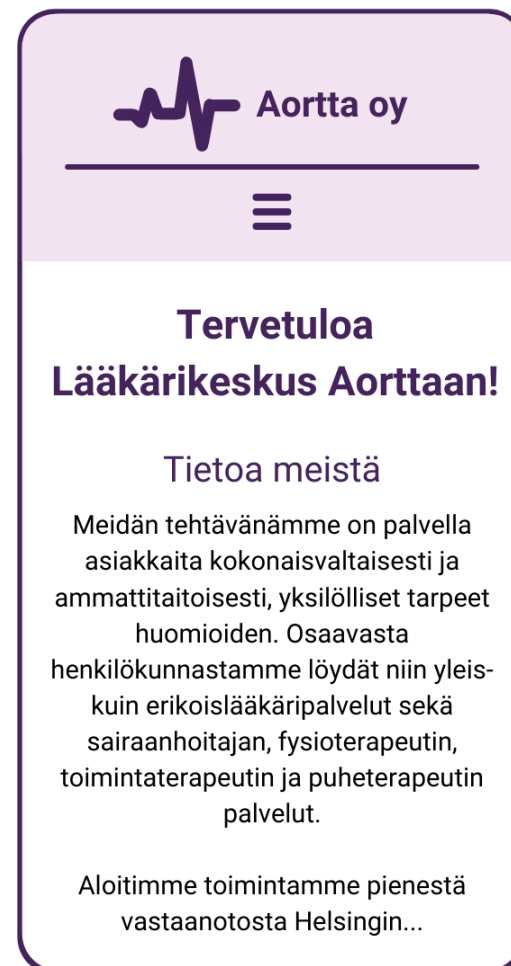
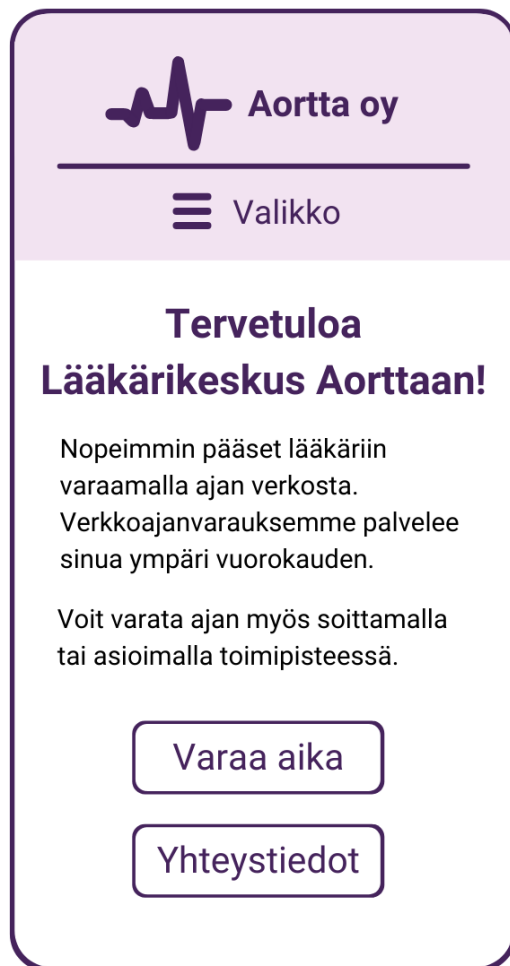
Ymmärrettävät kuvakkeet

- Kuvakkeet voidaan tulkita monella tavalla.
- Eri sivustot saattavat käyttää samankaltaisia kuvakkeita eri merkityksissä.
- Kuvakkeen viereen on hyvä kirjoittaa selite, ettei merkitystä joudu arvailemaan.

Selkeä navigaatio

- Käyttäjän kannalta tärkeimmät asiat on hyvä laittaa alkuun, ettei niitä tarvitse etsiä.
- Valikon kuvake saattaa jäädä huomaamatta tai sitä ei tunnisteta.
- Jos valikon kuvaketta ei tunnisteta, etusivun sisällön merkitys korostuu.

**Selkeästi
meille**

Silmäiltävä teksti

- Kirjoita lyhyesti ja ytimekkäästi.
- Käytä luetteloita ja väliotsikoita selkeyttämään tekstiä.
- Huolehdi, että fontti on riittävän suuri ja helppolukuinen.
- Yleensä tekstiä silmäillään. Yhtenäisestä tekstimassasta on vaikea löytää kiinnostavaa kohtaa.

 Aortta oy

 Valikko

Leikkaukseen saapuminen

Varaa käynnille mukaan

- kuvallinen henkilöllisyystodistus
- tiedot lääkeaineallergioistasi
- saattaja

Saapuminen

Kun saavut vastaanottoon, sinua pyydetään todistamaan henkilöllisyytesi ja ohjataan odotusaulaan.

Ennen leikkausta

Hoitaja hakee sinut aulasta ja vie tapaamaan tapaamaan lääkäriä.

 Aortta oy

Leikkaukseen saapuminen

Potilasta pyydetään saapumaan sairaalaan noin kaksi tuntia ennen leikkausta. Leikkaukseen tulee ottaa mukaan kuvallinen henkilöllisyystodistus, sekä tiedot mahdollisista lääkeaineallergioista. Ennen leikkausta potilaalle annetaan esilääke ja valmistellaan toimenpiteeseen. Leikkauksen aikana anestesialääkäri seuraa potilaan vointia aktiivisesti. Operaation jälkeen potilas siirretään heräämöhön. Potilas kotiutuu yleensä noin kahdeksan tunnin päästä leikkauksesta.

Erottuvat linkit ja painikkeet

- Selkein tapa kertoa linkistä on väri ja alleviivaus.
- Kuvaile sisältöä, johon linkki johtaa.
- Vältä yksittäisistä sanoista tehtyjä linkkejä.
- Kerro, jos linkki vie toiselle sivulle.
- Käyttäjä ei välttämättä huomaa sivun vaihtumista.

 Aortta oy

 Valikko

Influenssarokote

Rokote on paras suoja influenssaa vastaan. Influenssarokote vähentää tartuntoja, vakavan tautimuodon ilmaantumista, sekä jälkitauteja.

[Lisätietoa influenssan jälkitaudeista](#)
(linkki vie Terveys- ja hyvinvoinnin laitoksen sivuille)

Varaa aika rokotukseen

Voit varata sinulle sopivan ajan alla olevan painikkeen kautta.

Varaa aika

 Aortta oy

Influenssarokote

Rokote on paras suoja influenssaa vastaan. Influenssarokote vähentää tartuntoja, vakavan tautimuodon ilmaantumista, sekä jälkitauteja.

Rokote ei suojaa tavalliselta flunssalta eli nuhakuumeelta.

Lääkärikeskus Aortta tarjoaa rokotusaikoja joustavasti juuri sinun tarpeisiisi sopivasti.

Lukijan tarpeen mukaan

- Kirjoita teksti kohderyhmälle sopivalla tavalla.
- Vältä monimutkaisia sanoja tai selitä, mitä ne tarkoittavat.
- Vältä lyhenteiden käyttöä, sillä ne eivät ole kaikille selviä.

 Aortta oy

 Valikko

Reisiluun murtuma

Ikääntymisen myötä luiden kunto heikkenee. Luiden heikkenemistä kutsutaan osteoporoosiksi. Heikkenemisen seurauksena luu murtuu helpommin. Yleensä reisiluun murtuma tapahtuu ikääntyneelle ihmiselle, joka kaatuu jäisellä kadulla.

Murtunut reisiluu on kipeä ja jalka saattaa turvota. Murtuman seurauksena jalan asento voi muuttua. Murtuma todetaan lääkärin tutkimuksella ja röntgenkuvauksella.

 Aortta oy

Fractura Femur

Fractura Femuria pidetään vakavimpana osteoporoosin komplikaatioista. Tyypillinen potilas on ikääntynyt, joka on kaatunut kadulla.

Hoidon keskimääräiset kustannukset potilasta kohden ovat noin 14 000€ ensimmäisenä vuotena.

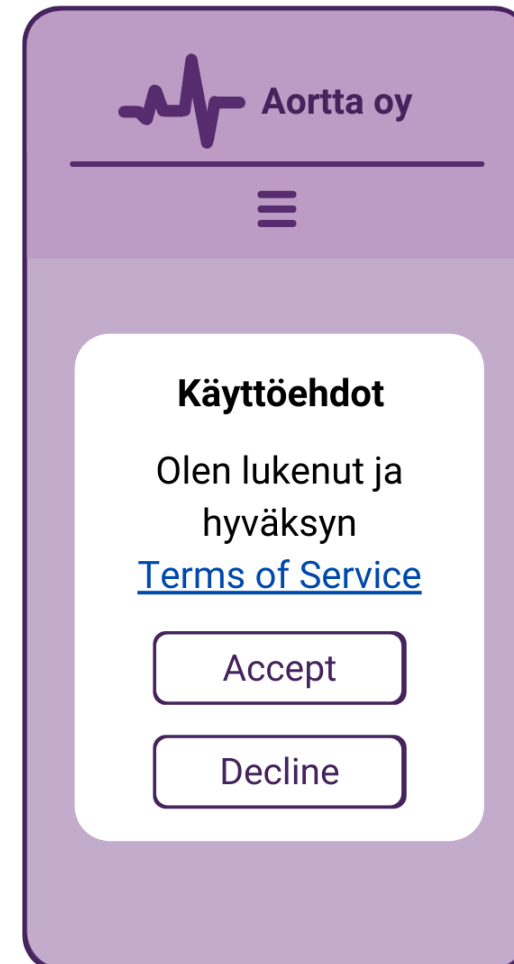
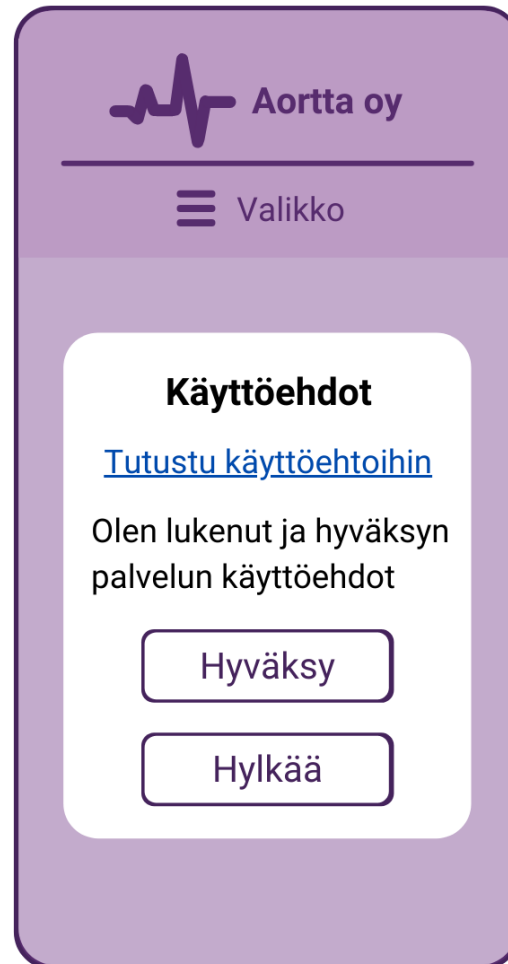
Yleisimmät AO-luokituksen mukaiset murtumat ovat A 1.2- ja A 3.2 murtumia, joita hoidetaan Grosse-Kempfh -ydinnaulauksella, Küntcher -naulauksella tai Vari-Wall-ydinnaulauksella.

**Selkeästi
meille**

Yhtenäinen kieli

- Huolehdi, että kaikki sisältö on sivun yleiskielellä.
- Käyttäjä saattaa epäröidä, jos ei ymmärrä vierasta kieltä.
- Käyttäjä saattaa poistua sivulta, jos ei ymmärrä, mihin sitoutuu.

**Selkeästi
meille**

Saavutettavat yhteystiedot

- Tarjoa kaikki yhteystiedot ja yhteydenottoon liittyvät asiat samassa paikassa.
- Verkkosivut ovat erilaisia. Uuden rakenteen opettelu vaatii hyvää päättelykykyä ja muistia.
- Älä pakota päättelemään tietoja, kuten sähköpostiosoitteen kirjoitusmuotoa.

 Aortta oy

 Valikko

Yhteystiedot

Heikki Hoitaja
Sairaanhoitaja

Puhelinnumero:

- +358 00 000 000

Olen tavoitettavissa:

- ma-pe klo 7:00-15:30

Sähköpostiosoite:

- heikki.hoitaja@aortta.fi

[Varaa aika](#)

 Aortta oy

Yhteystiedot

etunimi.sukunimi@aortta.fi

- Heikki Hoitaja
Sairaanhoitaja
- Laura Lääkäri
Yleislääkäri
- Simo Sihteeri
Toimistosihteeri
- Kari Keittäjä
Keittäjä

**Selkeästi
meille**

Selkeät lisätiedot

- Laita kaikki toisiinsa liittyvä tieto samaan paikkaan.
- Tähtimerkkiä ei usein huomata tai sen tarkoitus ei ole selvä.
- Pakolliset tiedot on hyvä merkitä sanallisesti.
- Ohjeista käyttäjää selkeästi, jotta hänen on helppo toimia.

 Aortta oy

☰ Valikko

Ajanvaraus

Etunimi (pakollinen tieto)

Sukunimi (pakollinen tieto)

Puhelin (pakollinen tieto)

Kirjoita myös maakoodi
esimerkiksi: +358 50 000 000

 Aortta oy

☰

Ajanvaraus

Etunimi*

Sukunimi*

Sähköposti*

Puhelin*

Selkeästi
meille

Selkeä ja ymmärrettävä kuva

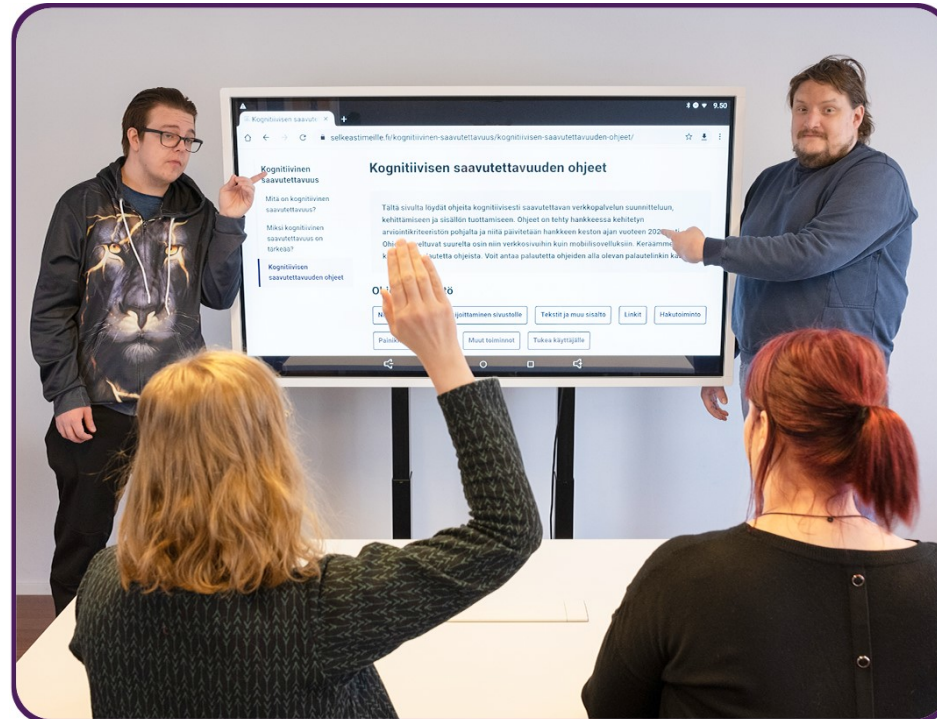
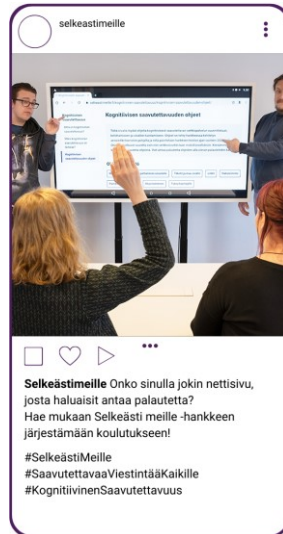
- Hyvästä kuvasta on helppo päätellä, mitä se esittää.
- Pyri esittämään asiat kuvakulmista, joista ne yleensä nähdään.
- Näytä tärkeät asiat kokonaisina.
- Selkeimmät kuvat kertovat kirjaimellisesti samasta asiasta kuin teksti.
- Kuvan ei tarvitse olla tylsä, riittää että se kertoo selkeästi aiheesta.

Kuvien käyttötarkoitus

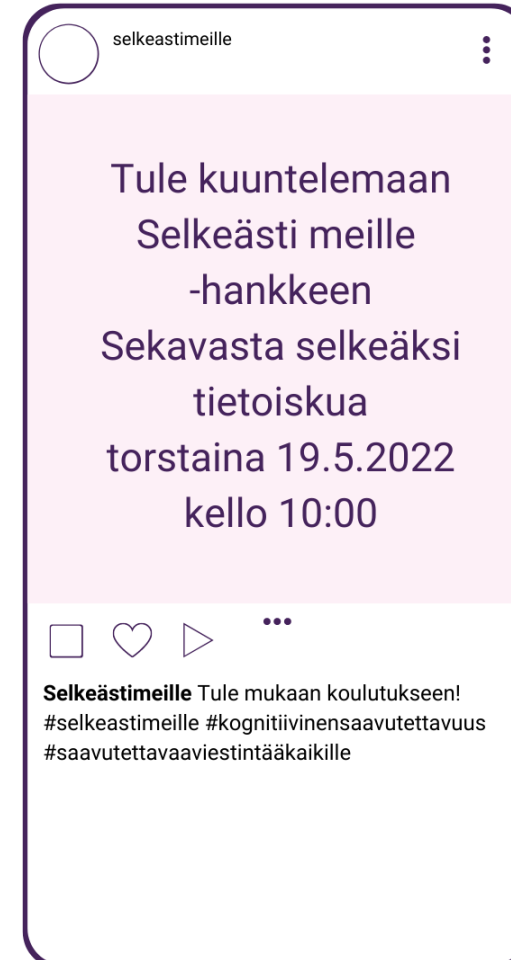
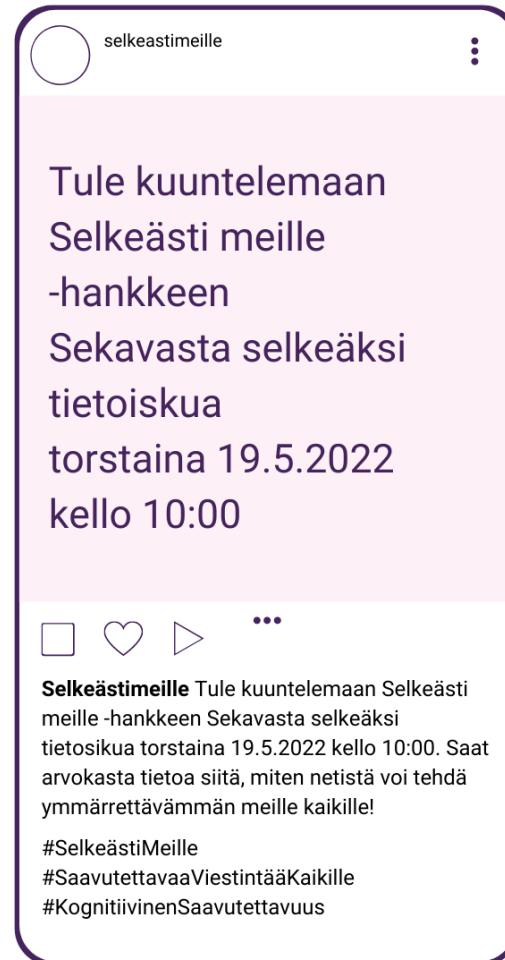

- Pohdi kuvaa ottaessa mihin sitä käytetään.
- Tarkasti rajatut pystykuvat ovat usein hankalia verkkosivuilla, vaakakuvat tarinajulkaisuissa.
- Kun otat kuvia, jätä tilaa kohteen ympärille. Kuvaa on jälkeempain helpompi rajata kuin lisätä.
- Puoliksi näkyvät asiat hämmentävät ja vaikeuttavat ymmärtämistä.

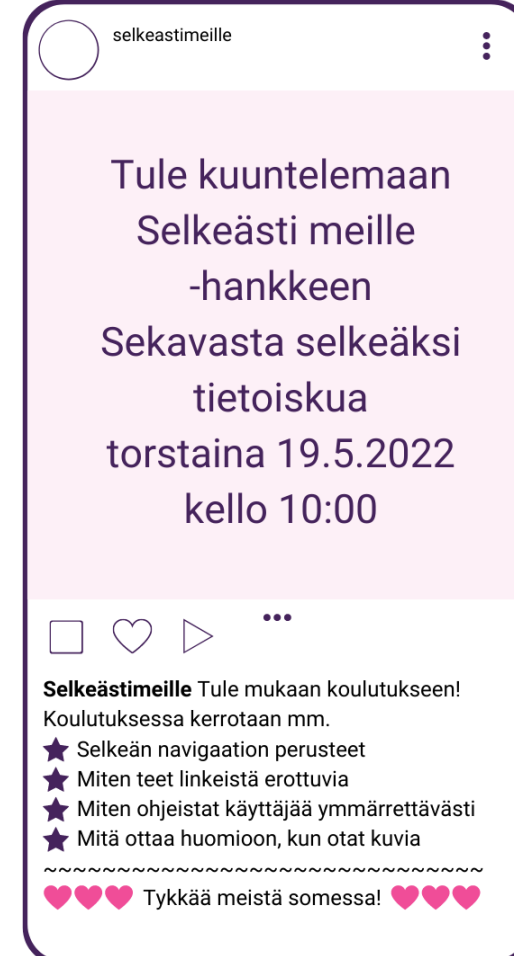
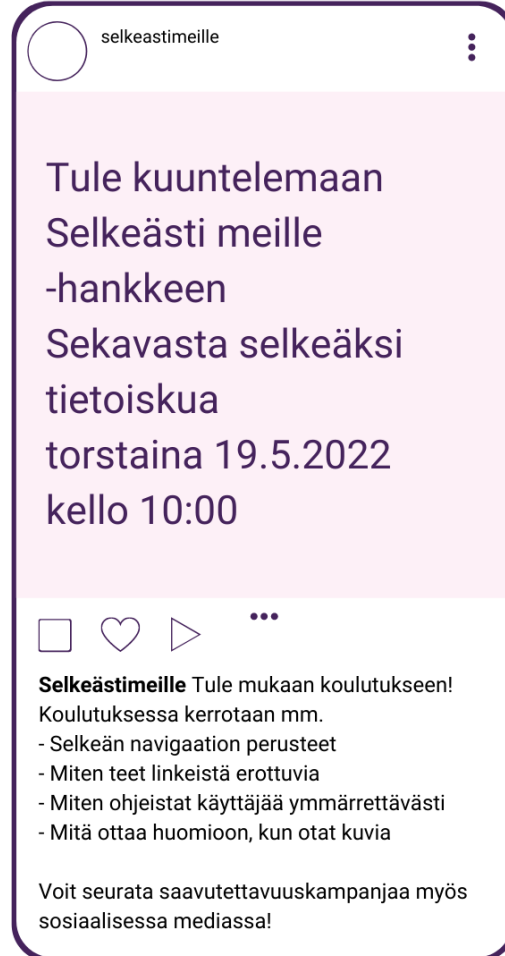
Yleistä somepäivityksistä: kuvat ja videot

- Laita vaihtoehtoiset tekstit kuviin.
- Jos kuvissa on tekstiä, rivitä teksti vasemmalta ja käytä mahdollisimman selkeää ja riittävän isoa fonttia. Kontrasti.
- Kirjoita videon tai kuvan sisällön kannalta olennaisimmat asiat julkaisuun. Samoin, jos kuvassa on tekstiä, kerro sen sisältö päivityksessä.
- Tekstitä videot.

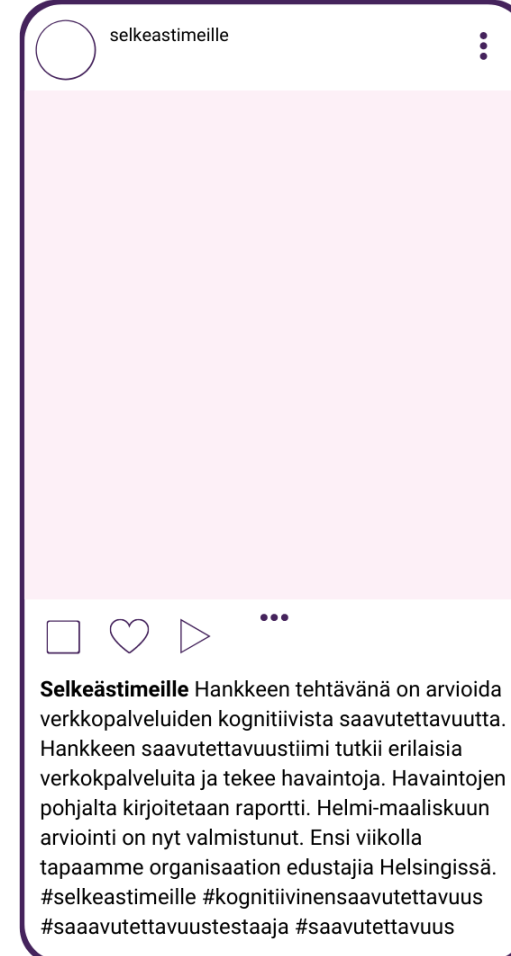
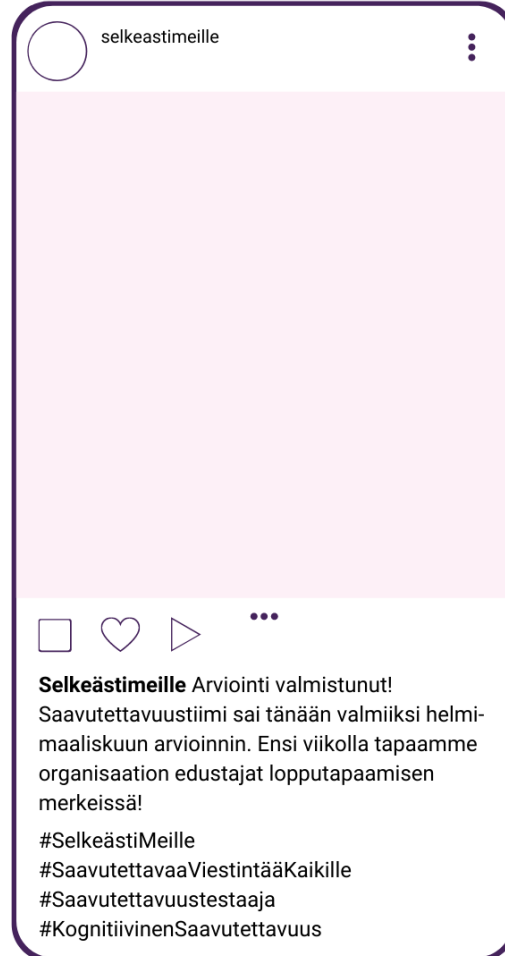
Yleistä somepäivityksistä: tekstit

- Kirjoita tiiviisti, vältä turhia adjektiiveja, suosi verbejä ja käytä niitä aktiivimuotoisena.
- Jaottele teksti lyhyisiin kappaleisiin.
- Somepäivityksen tekstiä voi selkeyttää luettelomerkeillä
 - Usein käytetään luettelomerkkinä emojiä. Se on huono vaihtoehto ruudunlukulaitteen kannalta.
 - Käytä luettelomerkkinä perusviivaa -.

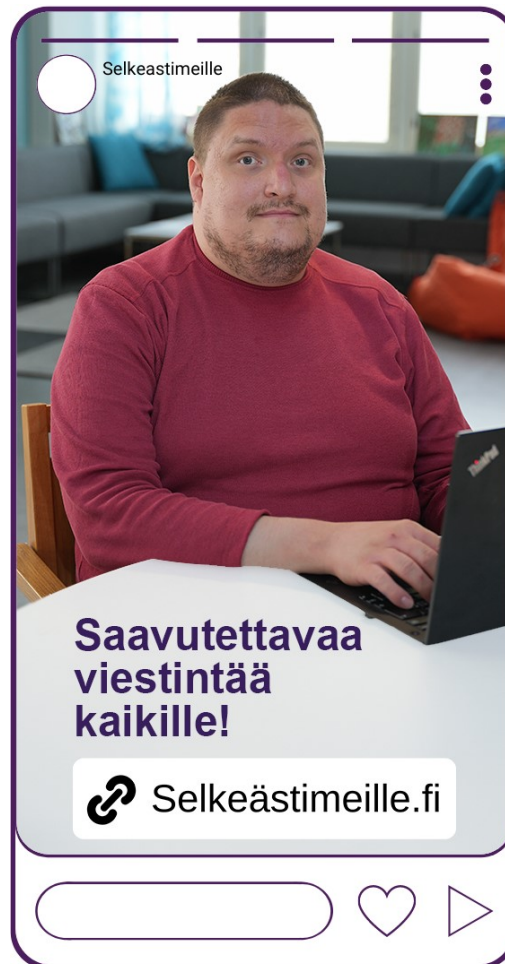
Yleistä somepäivityksistä: aihetunnisteet

- Tee selkeät aihetunnisteet: selkeyden kannalta hanke on laittanut aihetunnisteet allekkain.
- Monisanaiset aihetunnisteet. Kirjoita jokaisen sanan ensimmäinen kirjain isolla
#KognitiivinenSaavutettavuus
#SelkeästiMeille

Selkeä tarina 1/2

- Huolehdi siitä, että teksti ja muut elementit erottuvat taustasta.
- Sijoita elementit mahdollisimman tyhjiin kohtiin. Huomaa elementtien näkyvyys myös videossa, jossa tausta vaihtuu.
- Huolehdi elementtien riittävästä kontrastista ja siitä, että ne ovat riittävän isoja. Käytä tekstille reunuksia, jos teksti ei muuten näy.
- Käytä helposti hahmotettavia elementtejä ja suosi rauhallista värimaailmaa.

Selkeä tarina 2/2

- Painikkeita voi olla vaikea tunnistaa painikkeiksi, voit ohjeistaa niiden käytössä Esimerkiksi ”paina linkistä”.
- Pyri pitämään yhtenäinen tyyli, ettei jokaista tarinasivua joudu opettelemaan uudelleen.
- Sijoittele asiat loogiseen järjestykseen: Kerro asia ennen kuin pyydät mielipidettä.

**Selkeästi
meille**

Lisätietoa somepäivityksistä

- Celia:
<https://www.saavutettavasti.fi/verkkosisaltojen-saavutettavuus/saavutettavuus-sosiaalisessa-mediassa/>
- Näkövammaisten keskusliitto:
<https://www.nkl.fi/fi/saavutettavuus-sosiaalisessa-mediassa>

Lisätietoa selkeään viestintään

- Selkokuva: <https://selkokeskus.fi/selkokieli/selkokuva/>
- Selkovidео: <https://papunet.net/yksikko/ohjeita-selkoilmaisuun/>
- Pikaopas selkokielen kirjoittamiseen: <https://selkokeskus.fi/selkokieli/nain-kirjoitat-selkokielta/pikaopas-selkokielen-kirjoittamiseen/>
- Saavutettavan kielen työkalupakki: www.saavutettavakieli.fi
- Ohjeita ja vinkkejä kognitiiviseen saavutettavuuteen: www.selkeästimeille.fi

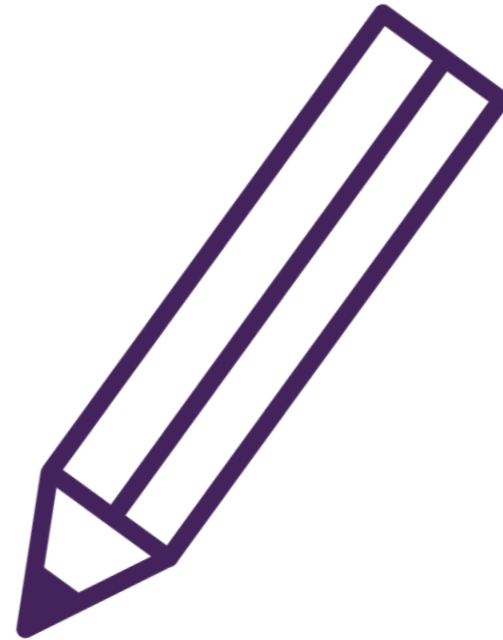
Testaa käyttäjillä

- Selkeästi meille -hanke suosittelee verkkopalveluiden testaamista erilaisilla käyttäjillä.
- Hankkeen verkkosivuilla on ohjeita käyttäjätestausten järjestämiseen.
- <https://www.selkeastimeille.fi/testaus-ja-arviointi/ohjeita-kayttajatestauksiin/>

Kiitos ja palautekysely

- Kiitos, kun olit tietoiskussa!
- Vastaa lyhyeen palautekyselyyn:
<https://link.webropol.com/s/TietoiskunPalaute>.
- Palautekysely löytyy keskustelusta.
- Lähetämme sen myös sähköpostilla.

Seuraa hanketta verkossa

www.selkeastimeille.fi

Facebook: [selkeastimeille](https://www.facebook.com/selkeastimeille)
Instagram: [selkeastimeille](https://www.instagram.com/selkeastimeille)

Tietoiskun aihetunnisteet

#saavutettavuuspäivä
#KansainvälinenSaavutettavuuspäivä
#KognitiivinenSaavutettavuus
#saavutettavuus
#OpinSaavutettavuudesta
#SelkeästiMeille
#SaavutettavuusKampanja

Työntekijöiden yhteystiedot

Satu Timperi

hankepäällikkö

044 901 3213

satu.timperi@kvtuki57.fi

Mira Vihmo

hankesuunnittelija

040 451 7531

mira.vihmo@kvl.fi

Petra Saarinen

saavutettavuuskoordinaattori

044 491 4006

petra.saarinen@kvtuki57.fi

Heikki Oksanen

saavutettavuustestaaaja

044 077 3275

heikki.oksanen@kvtuki57.fi

Mikko Apell

viestintäkoordinaattori

044 715 2067

mikko.apell@kvtuki57.fi

**Selkeästi
meille**

Kysymyksiä ja kommentteja?

Kiitos!

**Selkeästi
meille**